



Televizijos konkurse su dukra Audrone ir referato autore Daina Rimavičiūte

VERPETA

Jaučiu žodžiais nenusakomą vienovę su žeme ir dangumi, medžiais ir paukščiais, su žmonėmis ir jų gyvenimais su visu šiuo kraštu. Kaip kokie ritualiniai nacionalinio gyvenimo ženklai šviečia tos dainos mūsų dvasios aukštybėse, prikelia mumyse tiek vaizdinių, kiek jokia kita muzika. Tauta, sukūrusi dainas, vien tik už jas verta nemirtingumo.

J. Marcinkevičius

Sunku pasakyti, kur buvo pradžia. Pradžia dainos, pakylėjusios virš kasdieninių rūpesčių, privertusios nubraukti džiaugsmo ašarą besiklausantiems. Gal toji pradžia buvo mūsų senolių dalgių skambėjimą, bičių dūzgime, staklelių dundėjime ar žolelių kvape. Sunku pasakyti. Aišku tik tai, jog daina prasideda su žmogumi. Gimė žmogus ir atsinešė naują dainą. Ir tik nuo jo priklauso, ar nuoširdžiai suskambės toji daina, ar padės, sujaudins kitą žmogų, ar bus ji pernešta per gyvenimą aukštai iškelta, išdidi, nesutepta, ar bus perduota į kitas rankas kaip gėrio, meilės ir grožio talismanas. Gal būt ir pradžių toji daina skamba tik žmogaus širdyje, kaip viso kas gražiausia pradasis? Tačiau pagaliau ji išsiveržia, ir žmogus negali jos sulaikyti – jis turi dainuoti. Taip ir susibūrė, susidainavo žmonės, negalvodami, jog reiks dalyvauti konkursuose, koncertuoti didelėms žiūrovų auditorijoms. Jie norėjo dainuoti, mylėjo dainą, ir to užteko, kad jų kolektyvas nueitų gražų ir garbingą kelią nuo kuklaus liaudies dainos mylėtojų būrelio iki etnografinio liaudies ansamblio „Verpeta“.

LVMTI nuo savo įsikūrimo garsėjo gražiomis kultūrinėmis tradicijomis. Viskas, ką mes vadiname saviveikla – ir šokiai, ir teatras, ir vokalinis vyrų ansamblis, pelnęs „Sidabrinių balsų“ vokalistų konkurso laureato vardą įrodė, jog čia dirba ne tik mokslininkai, bet ir šaunūs, nenuilstantys entuziastingi meno mylėtojai,

visa tai tarsi kaupė jėgas, ruošė žmones svarbiausiam žingsniui jų saviveikliniame gyvenime – etnografinio ansamblio sukūrimui.

Tačiau, kad šis žingsnis būtų drąsus ir tvirtas reikėjo impulso, reikėjo karštos širdies, reikėjo tvirtos rankos, kuri naują kolektyvą prilaikytų kaip besimokantį vaikščioti kūdikį. Ir, žinoma, šis žmogus buvo ansamblio įkūrėjas, o vėliau ir vadovas Antanas Bernatonis. Kiekvienas gali pilnai pritarti šiems, išspausdintiems žurnale „Tarybų darbas“ žodžiams“ „Tik susižvelgs Antanas Bernatonis su ansambliciais – ir daina kaip užsakyta. Štai kodėl visi, kas tik kalbėjo apie Antaną Bernatonį pabrėždavo – jis ne vadovas ansamblio, bet jo širdis“.

[ANSAMBLIO ĮKŪRĖJAS IR VADOVAS ANTANAS BERNATONIS]

Pirmieji ansamblio koncertai nepasižymėjo aukštu meniniu lygiu, tačiau dainininkai net negalvojo nuleisti rankų – jie tikėjo, kad didelių pastangų dėka įveiks dar ne vieną kliūtį, sukurs vertą pagarbos kolektyvą. Žinoma, geriausi vertintojai ir patarėjai žiūrovai, nes tik jie gali pajusti, ar giliai širdin įsiveržė sudainuota daina, ar sujaudino dainininko nuoširdumas, noras savo menu puošti jį supantį pasaulį ir žmonių sielas.

Nereikėjo toli ieškoti žiūrovų – jie buvo šalia, dirbo vieną darbą ir gausiai rinkosi į visus ansamblio koncertus, rengiamus institute. Čia ansambliciai ir išmoko jausti žiūrovą, patys laisvai jautės scenoje koncertų metu. Kolektyvas pasikvietė ir naują vadovę Reginą Girčienę, kuri atkakliai repetuodavo negailėdama laiko, kad negestų ugnelė, kuri taip gražiai žiebėsi, kad nenusilptų dainos jausmas, kuris kartą pajaustas, vėl draugėn kviestų. R.Girčienės vadovaujamas, jaunas kolektyvas 1979 06 30 atvyko į etnografinių ansamblių konkursą Liaudies Buities muziejuje „Ant marių krantelio“. Tai buvo pirmas rimtas ansamblio išbandymas. Pirmas konkursinis pasirodymas, todėl neišvengęs klaidų, be kurių neapsieinama kelio pradžioje, atidžios ir dėmesingos komisijos pastabų.

[Ansamblis konkurso „Ant marių krantelio“ metu Liaudies Buities muziejuje 1979 06 30]

„Kaišiadoriečių kolektyvas – rašė spauda po konkurso – apžiūroj buvo pripažintas vienu geriausių, turinčiu gerų atlikėjų, gerą vadovę, tačiau dar neradusiu, jei taip galima pasakyti, savo etnografinio veido. Programa, kurią šįsyk ansamblis rodė, sudaryta iš įvairių etnografinių grupių tautosakos, nesigirdi čia tarmiškos šnektos, mūsų krašto dainų, šmaikštumo, improvizacijos. Tad ar nevertėtų gabiam kolektyvui, siekiant dar didesnio pripažinimo, daugiau panaudoti kaišiadorietišką tautosaką?“

O po konkurso vėl koncertas, ir ne tik namuose, bet ir toliau – rajone ir už jo ribų. Kolektyvo žmonės, nepamiršę pastabų, ima dar atkakliau ieškoti kelių į liaudies dainą, kuri šalia – rajono kaimeliuose, jaugusi į senų žmonių buitį.

Antanas Bernatonis pats važinėja po apylinkes, renka ir užrašinėja senovines dainas, moko jų ansamblicius. O kai vienur kitur koncertuojant daina sutartinai suskambėjo, ir vadovą talentingesnį lengviau

prišaukti pasidarė, ir dainuoti bei šokti norinčių daugiau atsirado. Didelė ansamblio pagalbininkė VVU etnografinio ansamblio vadovė, muzikologė Zita Kelmickaitė davė daug naudingų patarimų besiformuojančiam kolektyvui. Tada ji dar nenumanė, kad iš kaišiadoriečių išaugs rimti varžovai jos vadovaujamam ansamblui, nežinojo, jog neužilgo, po puikaus ir netikėto ansamblio pasirodymo respublikiniame konkurse, juokaudama pasakys: - Nukonkuruoti mūsų ansamblį jums tas pats, kaip nusispjauti.

Būtent Zita Kelmickaitė, kurią ir dabar visi laiko didele „Verpetos“ bičiule, pasiūlė ansamblui naują vadovą – tuo metu dar konservatorijos studentą Rimą Sliužinską. Rimas pats didelis entuziastas, pats ieškantis ir nerimstantis, greitai prigijo kolektyve.

Etnografinis ansamblis įgyja vis didesnį pripažinimą. Kviečiamas koncertuoti įvairiose organizacijose, Liaudies Buities muziejuje, tačiau nepamiršta ir pirmųjų savo žiūrovų - instituto ir eksperimentinio ūkio darbuotojų.

Kolektyvas ima nekantriai laukti ir rimtai ruoštis etnografinių ansamblių respublikinei apžiūrai Rumšiškėse, kur reikėjo parodyti jau ryškų etnografinį veidą, naujai paruoštą programą „Dobilėli baltažiedėli“ iš kur yra ir pačių surinktų Kaišiadorių rajone liaudies dainų. Ansamblečiai jaučia didelę atsakomybę prieš šį konkursą, nes jau laikomi patyrusiais ir žinomais. O žmonių pasitikėjimo apvilti negalima, nes būtent jie suteikia ansamblui pasitikėjimą savimi. Tačiau prieš konkursą nevalia susitaikyti su mintimi, jog viskas pasiekta. Reikia būti savikritiškiems ir niekad nesitenkinti laikina sėkme ir pripažinimu. Reikia veržtis pirmyn, nes tik tada bus galima tikėtis pergalės, kurią taip pat nebus galima apsiriboti. Todėl A. Bernatonio atsakymas į korespondentų klausimus prieš šį konkursą toks trumpas ir aiškus: „Pradžia yra pradžia, girtis kol kas neturim kuo – prieš naują apžiūrą net ir nenorim, jei pasiseks – džiaugsimės vėliau“. Ir vis dėl to darbštumu didžiuotis kolektyvas turi teisę. Tam pritaria ir pats A. Bernatonis, kuris didžiausia ansamblio vertybe laiko puikius žmones. „Ypač dabar – prieš apžiūrą – sako jis – jau visas mėnuo dirbam kiekvieną dieną. Repeticijos nusitęsia toli po darbo, o vasarą, nuo gegužės mėnesio, retą šeštadienį, sekmadienį galėjom praleisti namuose. Turėjom daug kvietimų koncertuoti – ir stengėmės niekam neatsakyti. Gerbiu už tai mūsų kolektyvo žmones – visi suprantame, kaip nelengva taip dažnai ištrūkti iš namų, palikus savo darbus, kaip nelengva abi poilsio dienas atiduoti bendriems reikalams. Bet susitvarkydavome – ir koncertuodavom tiek, kiek ne kiekvienas net ir profesionalus kolektyvas išgali“. Ir šitas didelis darbas, žinoma, nelieka be atpildo.

1980 m. rugsėjo 20 dieną I respublikiniame etnografinių ansamblių konkurse „Ant marių krantelio“, įvykusiame Liaudies Buities muziejuje, ansamblis tampa laureatu. Su garsiuoju Universiteto kolektyvu rungsis, drauge pasidalija geriausių metų ansamblių titulą. Daug šiltų pasigerėjimo ir pagyrimo žodžių tenka išgirsti kolektyvo nariams po konkurso, tačiau bene giliausiai įstringa rajoninėje spaudoje pasirodęs R. Lazauskaitės straipsnis „Upeliais subėgus daina“, „Kai Liaudies Buities muziejų Veterinarijos mokslinio tyrimo instituto folklorinis ansamblis uždainavo pirmąją savo naujos programos „Dobilėli baltažiedėli“ dainą, širdin pradėjo sunktis tokia palaima, lyg į saulę ir šilką ją būtų ėmę vynioti. Ir taip nesinorėjo, kad dabar praskristų lėktuvas,

krustelėtų kaimynas, riktelėtų paukštis, kad kas nors atitrauktų nuo to pirmojo gurkšnio, kuris nusmelkė kažko išsiilgto – ir dabar staiga sulaukta saldumo.

Viskas buvo toj dainoj – ir viskas buvo gražu kaišiadoriečių programoj. Nuo pirmos iki paskutinės minties, nuo įspūdingo išėjimo, kai daina tarsi iš galulaukių suplaukė į sceną – iki paskutiniųjų – tarsi kiemuose tilstančių jos žodžių. Ir klausaisi tos programos neatsikvėpdamas, visas duris į save atlapas palikęs.

Vėliau, aptarime, specialistai – filologijos mokslų kandidatai N.Vėlius ir L.Sauka sakys – tai todėl, kad kaišiadoriečiai surinko ne šiaip sau girdėtas, pabodusias dainas, kad kiekviena jų daina – ilgai kriauklėj gulėjęs perlas.

[Ansamblis I respublikinio etnografinių ansamblių konkurso „Ant marių krantelio“ metu LBM 1980 09 20]

Ir iš tiesų – šįkart vienas geriausių mūsų saviveiklinių kolektyvų paruošė tvirtą mokslinį pagrindą turinčią, autentišką, be jokių miesčionizmo apnašų programą. Ir nenuostabu, nes rinko jie tą grūdą iš švaraus lauko – ir iš sijoto aruodo (...).

Daug meniškesnis buvo ir kaišiadoriečių programos atlikimas – visi dainininkai puikiai jaučia senų dzūkiškų dainų giedojimo būdą, darnesnis tapo moterų ansamblis, tačiau vis dėlto vyrai kolektyve lieka stipresni (...). Iš Antano Bernatonio perėjo ta auksinė ugnelė, kuria degė ir švietė kiekvienas veidas, kiekviena kaišiadoriečių daina. Vadinkime ją entuziazmu, įkvėpimu, kuris padėjo mūsų saviveiklininkams ne tik sudainuoti, bet ir pergyventi kiekvieną šienapjovių dainą. Ir tuo jie labai išsiskyrė iš kitų. Po apžiūros, vertinimo komisijos nariai patvirtins kruopščiai, moksliskai parinktą savo repertuarą Kaišiadorių saviveiklininkai atliko su lengva improvizacija, labai nuoširdžiai – taip, kad išsyk jautė – neįgrįso jiems ta daina, nekartoja jie ją, kitų išdainuota, o apie kažką savą dainuodami pasakoja. Ir dar vienas gražus kaišiadoriečių bruožas neliko nepastebėtas – ansamblio kolektyviškumas. Sunku būtų išaiškinti, kokiais lapais mirga tas medis, bet jei jau jis yra – pajusi iš sykio. Praėjusiais metais matėm – tie lapeliai dar pabirę aplinkui. Šiomet pajutom – yra ir kamienas, kuris kelia viršūnę, duoda medžiui tvirtumą, o mums tikėjimą, kad kaišiadoriečių kolektyvui paskirtas ilgas gyvenimas (...).

Taip gimė, tokiais upeliais subėgo respublikiniame etnografinių ansamblių konkursui „Ant marių krantelio“ ruošta kaišiadoriečių daina, pelnusi jiems ilgai lauktą pirmąją vietą. Dainavo ansamblis nuostabiai ir dosniai – ir jautei jų dainoj ryto ir saulės margumą, aštrų pjaunamos žolės kvapą, netikėto džiaugsmo jėgą. Jautei taip aiškiai ir taip švelniai, jog atrodė, net delnus ištiestum, kad šiltas gerumas nekristų pro šalį, kad nė lašas vidurvasario nenusrūtu į juodą ir kurčią, šalčiu jau styrančią žemę“.

Sunku būtų ir rasti gražesnius ir geresnį įvertinimą.

1980 m. gruodžio 5 dieną LVMT institute įvyko didelė šventė – saviveiklos dvidešimtmetis. Jubiliejiniame vakare buvo jaučiama nuoširdi pagarba meną saugojančiam, mylinčiam ir kitiems dovanojančiam

žmogui. „Daug gerų kolektyvų – rašė rajoninė spauda – buvo institute per tą jubiliejinį dvidešimtmetį, tačiau tokio populiarumo, kokį pelnė etnografinis ansamblis, vargu ar kuris kitas buvo sulaukęs. Jis tapo tarsi dvidešimties metų darbo vainikas, instituto pasididžiavimu, garsiu ne tik rajone, bet ir visoj respublikoj.

[Ansamblis LVMTI saviveiklos 20-mečiui skirto 50-tojo koncerto metu institute 1980 12 05]

Jauniausioji instituto saviveiklinių kolektyvų karta ir priėmė visus nuoširdžius sveikinimus, gražius žodžius ir linkėjimus, skirtus 20-mečio proga. O saviveiklininkai šventei paskyrė 50-tąjį etnografinio ansamblio koncertą. Ir naujas – atrodo dar negirdėtas dainas, ruošiamas naujai programai, instituto meno saviveiklos ateičiai“.

1980 12 18 praėję pirmąjį, rajoninį liaudies dainų televizijos festivalio turą Kaišiadoryse, ansambliciai dalyvauja antrame festivalio ture, iš kurio atsiveria kelias į televiziją – trečiąjį festivalio turą. Iš ansamblio į 3-jį turą patenka gana didelis skaičius dalyvių – tai moterų ir mišrus etnografinis ansamblis, solistas A. Bernatonis ir mergaičių duetas – Audra Bernatonytė ir Daina Rimavičiūtė. Štai ką rašo respublikinėje spaudoje St. Žlibinas apie kaišiadoriečių pasirodymą: „Bene gražiausiai Vilniaus zonoje pasirodė kaišiadoriečiai. Daugiausia jų kolektyvų ir atrinkta televizijos koncertui. Kas gali gražiau padainuoti už A. Bernatonį? Kas gražesnių lietuviškų dainų moka? Ne veltui salėje ovacijas sukėlė dvi „pačios jauniausios kol kas, šio festivalio dainininkės – dvylikametė Audra Bernatonytė ir keturiolikmetė Daina Rimavičiūtė. Audra – šeštokė, o Daina – devintokė“.

[Ansamblietės – Audra Bernatonytė ir Daina Rimavičiūtė televizijoje – III-jame festivalio „Daunoj lylia čiūto“ ture.]

Už puikų dainavimą pagirdamas, šių dainininkių nuotrauką neseniai išspausdino rajono laikraštis „Į komunizmą“. Kur tėvai dainuoja, ten ir vaikai jiems daina pritaria“.

Televizijoje 3-jame ture, kuris buvo pavadintas „Daunoj lylia čiūto“ lyg graudus praeities aidas skambėjo liaudies dainos. Ir čia ansamblicius lydėjo sėkmė. Apie tai galime perskaityti ir „Kultūros baruose“, kur sakoma: „TV festivalyje dalyvavo daug etnografinių ansamblių. Ir kiekvienas savitas. Vienas ryškiausiai įsiminusių Lietuvos veterinarijos mokslinio tyrimo instituto mišros etnografinis ansamblis iš Kaišiadorių (vadovas R. Sliužinskas). Ansamblis patenka į baigiamąjį televizijos konkurso koncertą, įvykusį Alytuje, ir išsineša dar vieną laureato vardą, kuris, žinoma, taip pat nebuvo lengvai pelnytas.

[Ansamblis televizijoje – III-jame festivalio „Daunoj liūlia čiūto“ ture 1980 12 mėn.]

O po šios sėkmės dar vienas, bene svarbiausias įvykis ansamblio gyvenime: 1981 m. LTSR Kultūros ministerija, įvertindama kūrybinius laimėjimus, gegužės švenčių išvakarėse suteikė jam liaudies kolektyvo vardą – ir mielą liaudišką pavadinimą „Verpeta“. „Tai pirmas – rašė ta proga rajoninė spauda – liaudies kolektyvas mūsų rajone. Ir labai reikšmingas instituto kolektyvo, jo žmonių kultūrinio augimo įrodymas. Savo pagarbą per 20 metų jie užsitarnavo ne tik darbu, bet ir daina, ta didele teise būti neeilinio – liaudies kolektyvo nariais. Su sėkme – ir su būsimais naujais kūrybiniais laimėjimais „Verpetos“ entuziastai!“

Žinoma, kiekvienas palinkėjimas kartu yra ir įsipareigojimas. Ansambliciai tai suprato ir stengėsi pateisinti nelengvai užsitarnautą vardą, nes ne veltui sakoma, jog pelnyt aukštą įvertinimą ir pripažinimą lengviau negu jį išlaikyti. Todėl „Verpeta“ ir neatsisako gausių kvietimų koncertuoti, pelnydama dar didesnę populiarumą. Be jos jau neapsieina nei viena Rajoninė dainų šventė, Liaudies buities muziejus, kur vyksta, jau tapę įprastiniais ir visų laukiamais, koncertai muziejaus lankytojams.

[„Verpeta“ koncerto metu Liaudies buities muziejuje]

Neapsieina be „Verpetos“ ir tokios linksmos šventės, kaip žiemos palydos. 1981, 1982 metų žiemas palydint, į muziejų atskubėdavo ir senas, ir jaunas. Skambėjo dainos, sutartinės atliekamos kaišiadoriečių ansamblio ir kitų čia pakviestų kolektyvų. „Tai jie gainiojo vis dar besilaikantį šaltuką“ – rašė respublikinė spauda apie verpetiečius. Išradingos kaukės, linksmi žaidimai į šias šventes sutraukdavo didžiulį skaičių žmonių, kurie nelikdavo abejingi lietuvių liaudies tradicijoms.

Iš labiau įstrigusių koncertų reikėtų paminėti pasirodymą Vilniuje, rašytojų klube, kurį stebėjo ir šiltai priėmė rašytojai, o Kaune, dailininkų sąjungoje – dailininkai..

Įspūdinga liaudies muzikos šventė suvedusi su naujais draugais, įvyko Latvijoje, kur buvo pakviestas ir labai draugiškai priimtas „Verpetos“ ansamblis. Smagu ansambliciams, kad atvertę Latvijos žurnalą „Zvaigzne“, gali matyti nuotraukas iš jų pasirodymų broliškoje respublikoje. Užsimezgusi draugystė nesibaigė, nes šių skirtingų tautų žmones vienija pagarba ir meilė liaudies dainai.

Teko koncertuoti ir Kauno KKI krepšinio 60-mečio minėjimo proga. Draugiški ryšiai užsimezgė su Kauno Vandentiekio valdyba, kuri kasmet kviesdavosi ansamblį ir noriai klausėsi jo koncertų.

Nuolatinis svečias ansamblis tapo rajoninėse aplinkos tvarkymo šventėse.

[„Verpeta“ rajoninės aplinkos tvarkymo šventės Kaišiadoryse metu]

Linksma, nuotaikinga daina tarsi lipte prilimpa prie šventinės nuotaikos, ir be jos, rodos, šventė prarastų kažką svarbaus ir būtino. Ne veltui spaudoje rašė, jog ansambliciai „eina į visas mūsų gražiausias šventes, į visas iškilmes, kad padarytų jas dar įspūdingesnėmis, kad ne tik savo – ir mūsų darbą perpintų tylia ir gera, taip širdžiai reikalinga sena liaudies daina“.

Vis dažnesnių ir sėkmingų koncertų lydimas ansamblis ne tik nenurimsta, bet priešingai, ima ieškoti dar originalesnės programos formos, naujų, autentiškų dainų. Šiuose ieškojimuose ir gimsta nauja programa „Dala dalala“. Štai ką apie ją rašo savaitraštis „Literatūra ir menas“: „Ruošdami naują programą, Palomenėje jie surado 80-dešimtmetę dainininkę Oną Grigaliūnienę ir diena po dienos surinko iš jos apie tris šimtus dainų. Jų pagrindu paruošė programą „Dala dalala“, kuri turi ypatingą pasisekimą. A. Bernatonis į ansamblį įjungė ir vaikų grupę. Jų pačių ir kultūrinio gyvenimo ateities labui. Nes daina nuaidi, bet nedingsta. Dažnai ji lieka visam amžiui“.

Taip viskas ir buvo, tik reikėtų pridurti, jog ansamblis įtraukė į programą ne tik Onos Grigaliūnienės dainas, bet ir pasakojimus apie sunkų ir vargingą, tik dainomis praskaidrinamą dainininkės gyvenimo kelią.

Kelią, kurį nuėjo ne tik Ona, bet ir šimtai tokių moterų kaip ji. Turėdama didelį talentą ir labai gražų balsą, Ona Grigaliūnienė dainavo visą savo gyvenimą, sukaupdama stebinantį skaičių liaudies dainų, vertų atskiros studijos. Dainininkė yra pavadinta pilkąja Dzūkijos lakštingala. Subtilus, jautrus dainavimas, talentingai perteikiamos dainos ir liaudies gyvenimo ryšys negali nežavėti suprantačio meną žmogaus. Todėl muzikologė Laima Burksaitienė ir rašė: „Sunku bepasakyti, ar tose dainose jos pačios vargai ir džiaugsmas sudėti, ar dainos, apdainuojančios sunkią moters dalią, paveikė ir jos pačios likimą“. Ansambliciai pamilo Oną Grigaliūnienę už nuostabias jos dainas ir pasakojimus. Ne viena ansamblio moteris ir ašarą nubraukia, koncertų metu pasakojant dainininkės gyvenimą. Ir iš tiesų abejingų nelieka – per daug sunkus gyvenimas ir per daug skambios dainos, jog nesusirpėtų širdis.

Nepamiršdavo ansambliciai senosios dainininkės, kuri gyveno Palomenėje pas savo vaikus. Aplankydavo ją su koncertais. 80 mečio proga Palomenės kultūros namuose buvo surengtas iškilmingas koncertas, kuriame „Verpeta“ parodė savo programą „Dala dalala“. Sėdėjo dainininkė centre, apsupta vaikų ir vaikaičių, klausėsi savo pačios dainuotų dainų, pasakotų prisiminimų ir vėl grįžo į jaunystę, prisiminė vargtus vargelius ir džiaugsmus. Išraiškingame, raukšlių išvagotame veide švietė meilė, gerumas. Toji dėkingumo šviesa sklido į ansamblicius, sklido, kad pasiliktų juose, kad šildytų ir šviestų būsimiems šių dainų klausytojams, kad amžiams liktų dainuojančiuose žmonėse, kaip liaudies dainos simbolis.

Ansambliciai su Ona Grigaliūniene po koncerto skirtą dainininkės 80-mečiui Palomenėje

Ir tikriausiai nereikia kitokio atpildo Onai Grigaliūnienei už sunkų gyvenimą. Didžiausias atpildas – dainuojamos dainos, kurioms nelemta išnykti.

Na, o pirmieji naujosios programos vertintojai buvo kaišiadoriečiai. 1982 02 26 savo jubiliejiniame – šimtajame – koncerte „Verpeta“ parodė naują programą „Dala dalala“. Iš karto po premjeros šią programą išvysta vilniečiai. Liaudies ansamblis jau antrąjį koncertą koncertuoja Vilniuje, Meno darbuotojų rūmuose. Tai buvo dar vienas atsakingas etapas, dar vienas atsakingas išbandymas, tolygus konkursui, mat koncertą stebėjo nemažai žinovų ir didelė auditorija liaudies dainos mylėtojų. Džiugu, kad naujoji „Verpetos“ programa susilaukė didelio pripažinimo ir aukšto įvertinimo tiek Kaišiadoryse, tiek ir Vilniuje. Taigi, buvo sėkmingai išlaikytas dar vienas egzaminas.

O koncertai nesibaigia. Lietuvių liaudies dainos skamba ne tik mūsų respublikoje, bet ir toli už jos ribų.

1982 m. gegužės mėnesį šios dainos suskambėjo Alytuje. „Verpeta“ kartu su kitais respublikos pasiutiniais išvyko į Zarinską su savo koncertine programa. Nelengva buvo ansambliciams – per dieną įvykdavo net keli koncertai. Teko koncertuoti Kokso chemijos kombinato statybininkams, kareiviams, pedagogams, darbininkams. Ir nors ne visuomet koncertui tinkamos patalpos, verpetiškiečiai su užsidegimu propagavo lietuvišką dainą. Toli nuo namų toji daina darėsi dar brangesnė. Ansambliciai degė nekantrumu savo dainomis papasakoti apie mažutę savo respubliką, apie jos grožį.

„Verpeta“ Altajuje 1982 05

Grįžus į Lietuvą vėl laukė puikios šventės. Viena iš jų, liaudiškos muzikos festivalis „Skamba, skamba kankliai“, vykstantis kiekvienais metais Vilniuje.

„Sekmadienio vakare, - rašė respublikinė spauda, - Vilniaus senamiestyje užgrojo kanklės – Kutuzovo aikštėje prasidėjo tradicinis liaudiškos muzikos festivalis „Skamba, skamba kankliai“, kuris rengiamas kasmet pirmąjį vasaros mėnesį. Iš atidarymo iškilmių, šventės dalyvių eisena iš Kutuzovo aikštės pasuko senamiesčio gatvelėmis, kviesdama žmones į kaimo kapelų, etnografinių ansamblių koncertus Universiteto kiemuose, Gorkio, Antakolskio garvių kiemeliuose“. Laimingi buvo ansambliciai, kai žygiuojant Vilniaus gatvėmis, jų dainoms pritarė šimtai klausytojų, lydinčių eisena. Ir iš tiesų, ne tik „Verpetą“ žino kiekvienas lietuvių liaudies dainos mylėtojas, bet ir moka verpetiškių dainuojamas ir jau spejusias išpopuliarėti dainas.

„Verpeta“ liaudiškos muzikos festivalyje „Skamba, skamba kankliai“, Vilniuje

Neseniai, gegužės 13 d. „Verpetos“ koncertą stebėjo klaipeidiečiai, kuriuos su savo programa aplankė ansamblis.

Gegužės 14 d. uostamiestyje, įvykusioje muziejaus dieną šventėje, ansamblis dalyvavo kaip garbingas svečias. Kaišiadoriečių daina ir čia, toli nuo namų, nepasimetė, drąsiai nuskambėjo, pelnydama žiūrovų simpatijas.

Užtraukia ansambliciai dainą ant Rambyno kalno ir suklūsta jaunimo šventės dalyviai, užtraukia „Verpeta“ dainą Lietuvos Veterinarijos Akademijoje ir studentų būrys neatsilaiko pagundai – stipriais balsais nustelbia net ansamblicius. Užtraukia ansambliciai ir suskamba, uždainuoja širdys. „Verpeta“ tarsi verpetas nepailsta. Reguliarios repeticijos, naujos dainos būsimai naujai programai, koncertai.

Taip daina prasideda su žmogumi. Nuostabu, kai žmogus ją išlaiko visą gyvenimą, neužmesdamas į kertę. Ir nesvarbu, ar žmogus dainuoja, ar klauso dainų, svarbu, kad tos dainos daro jį patį ir aplinkinius geresniais, kilnesniais, kad pragiedrina mūsų gyvenimą ir puošia Lietuvą.

Referato autorius: Daina Rimavičiūtė 11 c klasė

Remtasi rajonine ir respublikine spauda

Kaišiadorių I vid. Mokykla

1983 05 18